

YLIVIESKAN KAUPUNKI

Niemelänkylän
osayleiskaavan tarkistus 2015

MAATALOUS NIEMELÄNKYLÄLLÄ

SISÄLLYSLUETTELO

MAATALOUDEN HUOMIOIMINEN KAAVOITUKSESSA	3
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	3
Yleiskaavoitus	3
Kotieläinsuojat ja suojaetäisyydet	3
MAATALOUDEN YKSIKÖT JA NIIDEN TUOTANTOALAT	7
MAATALOUSALUEIDEN VARAUKSET VOIMASSA OLEVASSA OSAYLEISKAAVASSA JA NIIDEN SIJOITTUMINEN JATKOSSA	10
TILARAKENNE	11
TULEVAISUUS	12
Maatalousalueisiin liittyviä kaavamerkintöjä yleiskaavoituksessa	12

MAATALOUDEN HUOMIOIMINEN KAAVOITUKSESSA

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on hyvät ja yhtenäiset peltoalueet eli ” ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön” .

Peltoalueiden säilymisen perusteet kytkeytyvät *maatalouden harjoittamisen edellytysten turvaamiseen*, mutta asialla on merkitystä myös maiseman ja luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Niemelänkylän kyläkaava-alueella on osa-alueita esim. kyläkoulujen ympäristöt, mitkä ovat taajamoituneet ja kylän perinteiset maatalouden tilakeskusten alueet ovat tiiviin taajamarakenteen keskellä, jolloin alueenkäytön suunnittelussa on huomioitava myös *eheyttävä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu*.

Yleiskaavoitus

Maankäytön ratkaisussa olisi löydettävä vaihtoehto, jossa kaikki em. asiat eli maatalouden harjoittaminen, elinympäristön laatu sekä taajamoituminen voidaan toteuttaa hyvin ja tasapainoisesti. Yleiskaavoituksessa pyritään siihen, että taajamatoimintojen aluevaraukset osoitetaan muualle kuin hyvälle ja yhtenäisille peltoalueille.

Rakentamisen ja maankäytön ohjauksen yleiskaavamääräyksillä voidaan estää tai rajoittaa haitallisia ympäristövaikutuksia.

Kotieläinsuojat ja suojaetäisyydet

Ympäristölupa

”Ympäristösuojelulain (YSL , 86/2000) mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava lupa (28 §).

Ympäristölupa on haettava eläinsuojalle, joka on tarkoitettu vähintään 30 lypsylehmälle, 80 lihanaudalle, 60 täysikasvuiselle emakolle, 210 lihasialle, 60 hevoselle tai ponille, 160 uuhelle tai vuohelle, 2700 munituskanalle tai 10 000 broilerille, taikka muulle eläinsuojalle, joka lannantuotannoltaan ja ympäristövaikutuksiltaan vastaa 210 lihasialle tarkoitettua eläinsuojaa (YSA 1 § 1 mom. 11a— kohta ” , (Ympäristöministeriö YM4/401/2002).

Kotieläinsuojien sijoittaminen

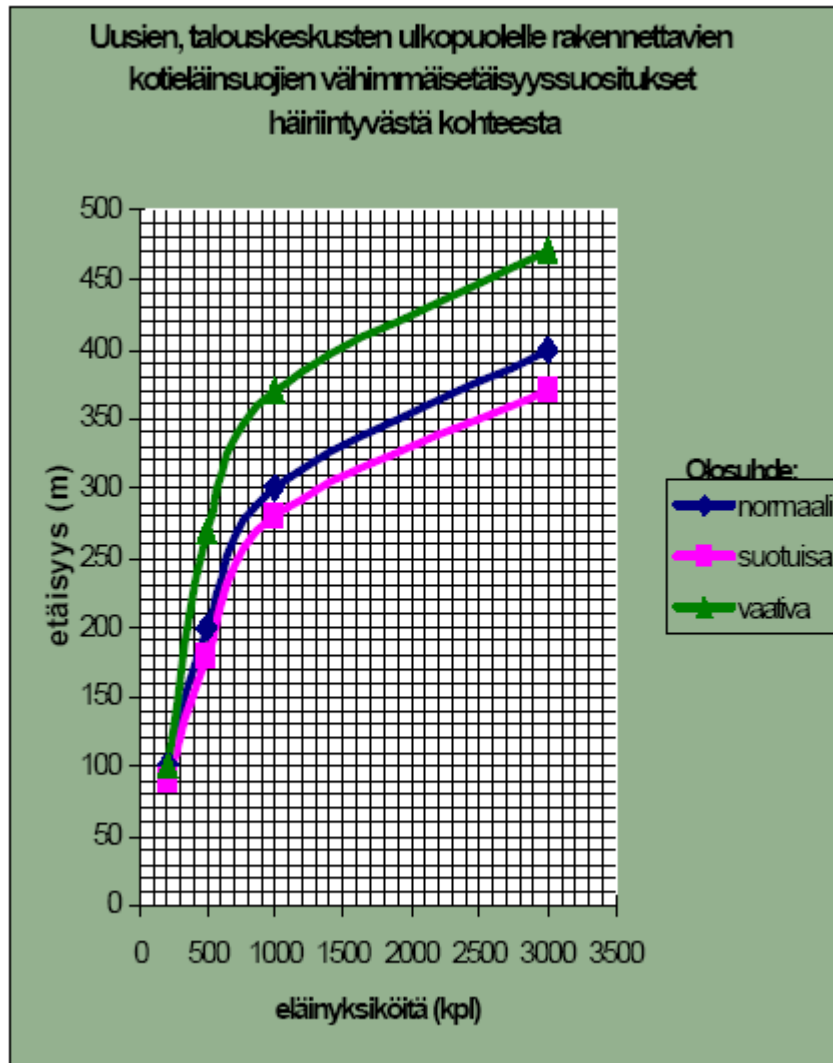
”Hajuhaitta on merkittävä kotieläinsuojien sijoittamiseen liittyvä ongelma, joka aiheuttaa eniten valituksia. Rakennettaessa uusi kotieläinsuoja lantaloineen tai erillinen lantala talouskeskuksen ulkopuolelle suositeltavan etäisyyden häiriintyviin kohteisiin tulisi olla eläinmäärästä, tuotantosuunnasta (märehtijät/yksimahaiset) ja olosuhteista (topografia ja vallitsevat sääolosuhteet) riippuen 200-400 metriä.

Vanhoiden eläinsuojien laajennuksissa suositeltavan vähimmäisetäisyyden tulisi olla vähintään 100 metriä. Laajentamisen tulee tapahtua häiriintyvistä kohteesta pois-päin, (kts ed. liite 2) Toiminnan on sijoitettava siten, ettei maataloudesta aiheudu terveyshaittaa, muuta merkittävää ympäristön pilaantumista eikä naapurussuhdelaisissa tarkoitettua räsitusta. Toiminnan tavanomaisuus maaseutualueella on otettava huomioon arvioitaessa ympäristövaikutuksia”, (Ympäristöministeriö YM4/401/2002).

Ympäristöministeriön vähimmäisetäisyysuositukset uusille eläinsuojille on esitetty seuraavassa :

Seikkoja, jotka on otettava huomioon arvioitaessa kotieläinsuojien etäisyyttä häiriintyvistä kohteesta

Kotieläinrakennuksen sijoittaminen	• naapurustossa maankäyttömuotoja, jotka osoitettu yleiseen virkistyskäyttöön, hoivatyöhön tai vastaavaan toimintaan (uimaranta, urheilukenttä, virkistysalue, päiväkot, koulu, sairaala tms.) • vesistön läheisyys, huomioiden maaston kaltevuus (minimietäisyys 100 m) • normaalia runsaamman rehuvalkuaisen käyttö eläinten ruokinnassa • kyseessä sikala, kanala tai turkistarha • asutuksen sijainti rakennuksesta katsoen vallitsevan tuulensuunnan alapuolella	• naapurustossa maa- ja metsätalousaluetta, <u>ei</u> asutusalueita • kyseessä olemassa olevan kotieläinrakennuksen laajennus/peruskorjaus • laajennus suuntautuu pois päin häiriintyvistä kohteesta • optimointiohjelman käyttö ruokinnan suunnittelussa • poistoilman suodatus hajunpoistosuodattimella • poistoilman puhaltaminen korkealle ja mahdollisesti sekoittaminen ulkoilmaan • kyseessä navetta tai hevostalli • asutuksen sijainti rakennuksesta katsoen vallitsevan tuulensuunnan yläpuolella
Lannan varastointitilan sijoittaminen	• kyseessä on: • avonainen kuivalantala • avonainen lietelantala • lannan ilmastaminen avosäiliössä	• kyseessä on: • lietelantala, jossa umpinainen katto tai kelluva kate • kuivalantala, jossa seinät ja katto • lanta on purulantaa tai turvelantaa • lannan hajua poistavan lisäaineen käyttö

Hevostallin sijoitus

Kaikkea rakentamista säätelevät maankäyttö- ja rakennuslaki, sen mukaiset kaavat, rakennusvalvonta sekä kunnan rakennusjärjestys ja ympäristösuojelumääräykset.. Uutta tallikonaisuutta suunniteltaessa on otettava huomioon rakennusteknisten asioiden lisäksi myös sijoituspaikan luonnonolosuhteet, maisemarakenne ja hankkeen ympäristövaikutukset. Erityisesti taajama-alueella ja kaupunkiseudulla on otettava huomioon ympäristön asettamat lähtökohdat ja mahdolliset toiminnalliset ja tekniset rajoitukset, kuten esimerkiksi läheisyydessä oleva asutus ja muut häiriintyvät kohteet.

(Paunila & Rautamäki 1995,2).

Hevostallin ja siihen liittyvien rakennelmien rakentaminen edellyttää rakennuslupaa. Niemelänkylän kaava-alue on rakennusjärjestyksen mukaista suunnittelutarvealuetta. Esim. tallin rakentaminen omakotitalon yhteyteen voidaan lain tulkinnan mukaan katsoa edellyttävän suunnittelutarveratkaisua.

Tallin rakennushankkeen yhteydessä on otettava huomioon, että tallikonaisuuteen kuuluvat aina myös lantavarasto ja riittävän kokoiset ulkotarhat.

Hevostalli tarvitsee ympäristöluvan, jos se on tarkoitettu vähintään 60 hevoselle tai ponille. Tätä pienempikin talli voi olla luvanvarainen, jos siitä saattaa aiheutua kohtuutonta haittaa naapureille.

Harjoittelualueet

Raviradat, ratsastusmaneesit, ratsastuskentät ja muut harjoittelualueet ovat paikkoja, missä hevosia liikkuu paljon. Harjoittelualueet suunnitellaan ja rakennetaan käyttötarkoituksen mukaan, mutta myös alueiden ympäristölle aiheuttama ravinnekuormitus tulee ottaa huomioon. Pintavaluntavedet ja salaojavedet tulisi mahdollisuuksien mukaan kierrättää ja vettä voitaisiin käyttää nurmen ja pölyävän kentän kasteluun ja helpotusta ulkokenttien pölyämisongelmiin.

Ulkotarhat

Hevosen ulkoalueitten on oltava turvallisia ja riittävän tilavia. Suositeltavana tarhan vähimmäiskokona voidaan pitää 20-25m x 50-75 m eli pinta-alaltaan noin 1000-2000 m². Pintavesien suojelun suteen suosituksena on perustaa hevosten ulkotarha vähintään 20 metrin etäisyydelle valtaojasta ja 100 m purosta ym. vesistöistä. Suojaetäisyyden tulee olla kuitenkin vähintään 10... 50 m.

Eläinyksikkökertoimet ympäristölupatarkoituksiin

Eri eläinten lantaan tuottamat fosforimäärät vuodessa ja eläinyksikkökertoimet, kun lihasialle annetaan kertoimeksi yksi.

Eläinlaji	Fosforia kg/vuosi	Eläinyksikköker-
lypsylehmä	17	6,8
emolehmä	8,5	3,4
sonni >2 v	8,5	3,4
vasikka <6 kk*	1,5	0,6
vasikka 6-12 kk	4,0	1,6
hieho 12-24 kk	5	2,0
sonni 12-24 kk	6	2,4
hevonen >2v	12	4,8
poni >2 v, hevonen 1-2 v	7	2,8
pienponi >2 v, poni 1-2 v, hevonen <1v	5	2
muu poni	2,5	1
uubi karitsoineen	2,5	1
kuttu kileineen	2,5	1
emakko porsaineen	8,5	3,4
lihasika**, siitossika, karju	2,5	1
joutilas emakko ydinsikalassa	2,5	1
vieroitettu porsas** 5-11 vk, jos tilalla ei emakoita	1,0	0,4
kana, broileriemo	0,2	0,08
broileri**, kananuorikko**	0,05	0,02
muu siipikarjaemo	0,2	0,08
kukko, muu lihasiipikarja**	0,1	0,04
strutsi	2,5	1
villisika	6,0	2,4
siitosnaarasminikki ja -hilleri	1,0	0,4
siitosnaaraskeettu ja -supi	3,0	1,2

* = lukemat kaksinkertaiset, jos kyseessä vasikoiden välikasvattamo

** = eläinpaikkaa kohden

MAATALOUDEN YKSIKÖT JA NIIDEN TUOTANTOALAT

Niemelänkylällä on seuraavat maatalousyksiköt, joiden tuotantoalat on merkitty alla olevaan luetteloon. Tiedot on saatu kaupungin rakennusvalvonnan rekistereistä ja ne on alustavasti tarkistettu yhdessä maatalousasiamies Pekka Nikulan kanssa.

Tuotantolaatujen lyhenteet		Maatalousyksiköiden määrä kyläkaava-alueella
PT +V	puutarha	1
Lam+ V	lammas	1
K	kanat	1
H	hevokset	25 (hevosia 1-20 kpl)
L	lypsylehmät	8
LN	lihanaudat	3
S	sika	1
V	viljanviljely	23

Tilojen tilakeskusten sijoittuminen Niemelänkylälle on merkitty erilliseen karttaliitteeseen. Alla lista tilakeskuksista:

HUOM: *) merkityt tilakeskukset sijaitsevat osayleiskaava-alueen ulkopuolella.

Kohde nro	Kiinteistötunnus	Tuotanto laatu	Omistaja	Osoite
1 *)	977-403- 5-44	L	Häivälä Seppo ja Lasse	Visalantie 656
2	977-403-45-158	V	Hakasaari Esa	Visalantie 581
3	977-403-3-99	LN navetta	Voltti Mati	Visalantie 61
4	977-403-9-5	LN	Hintsala Mika	Visalantie 476
~~5~~	~~977-403-45-98~~	~~H~~	~~Valli Heikki~~	~~Visalantie 470~~
6	977-403-2-40	LN	Niemelä Asko	Visalantie 432
7	977-403-3-58	L	Pehkonen Kalevi	Visalantie 391
8 *)	977-403-13-45	K	Nuorala Vesa	Koivurannantie 79
9	977-403-3-102	V	Häivälä Jarmo	Siltatie 28
10	977-403-3-91	V ei v. 2010	Särkkä Jaakko	Visalantie 372
11	977-403-44-97	L	Kokko Tarmo	Visalantie 362 as 1
~~11 b~~	~~977-403-44-137~~	~~H~~	~~Kokko Lauri~~	~~Visalantie 362~~
12	977-403-44-115	L ei v. 2005	Kokko Sauli	Visalantie 342
13	977-403-1-183	L -06 ei? H jatkuu	Rantala Arto	Visalantie 262
14	977-403-39-11	V ei v 2010	Heinistö Erkki	Visalantie 248 as 1
15	977-403-1-157	V	Nisula Sauli	Visalantie 244
16	977-403-1-116	H	Tuomikoski Teuvo	Visalantie 247
17	977-403-12-23	H	Antti-Roiko Aki	Nevanperäntie 20
18	977-403-72-2	V ei v. 2010	Takalo-Kippola Mauri	Heinistöntie 23
19	977-403-64-2	L	Mustola Erkki	Visalantie 158
20	977-403-34-8, 12-99, 12-159, ja 26-18	Lam + V	Helminen Antti	Koskitanhua 16

Kohde nro	Kiinteistötunnus	Tuotanto laatu	Omistaja	Osoite
21*)	977-403-147-0	V	Lempola Pentti	Hermannintie 18
22*)	977-403-2-61	V	Pakola Pekka	Visalantie 103
23	977-403-15-34	V	Timlin Seppo	Hermannintie 7
24*)	977-403-11-31	V	Suominen Eero Kalevi	Niemelänkyläntie 626
25 *)	977-403-45-100	V	Pehkonen Tuomo	Vehkatie 17
26	977-403-3-47	L	Hirvelä Martti	Niemelänkyläntie 507
27	977-403-3-98	L jatkuu H muutos	Häivälä Juhani ja Marjo kts 25) seur. lista	Niemelänkyläntie As 2
28	977-403-45-181	V	Turtiainen Hannu	Pielustie 25
29	977-403 -46-6	Pt + V	Rasmus Asko	Sepontie 5
30 *)	977-403-9-75	V	Orrenmaa Jouko	Pielustie 163
31 *)	977-403-46-8	S	Rasmus Unto	Pielustie 200
32	977-403-18-24	V	Kangasluoma Esko	Niemelänkyläntie 391
33	977-403-8-71	L ei Muutos	Hirvelä Timo	Niemelänkylä A1
34	977-403-51-2	V	Pylväs Ari	Vähäkankaantie 433
35	977-403-50	V	Nikula Pekka	Pahkalantie 4
36	977-403-45-152	L ei - 04 V muutos	Niemelä Risto	Kiertotie 35
~~37~~	~~977-403-74-4~~	~~H~~	~~Haapakoski Eero~~	~~Mäntyniementie 55~~
38 *)	977-403-2-54	V	Haapala Markku	Kurikantie 201
39 *)	977-403-2-154	V	Alahäivälä Jouko	Visalantie 638
40 *)	977-403-2-153	L	Vilppu Jari ja Olavi	Kurikantie 144
41	977-403-2-147	talousrak	Alahäivälä Erkki	Kurikantie 54
41 a	977-403-11-27	L navetta		
42	977-403-2-142	V	Alahäivälä Esa	Peltotie 12 as 1
43	977-403-3-17	V	Takalo- Kippola Jouko	Kankaalantie 56
44 *)	977-403-44-109	V	Takalo Raimo	Karjanevantie 102
45	977-403-44-80	V	Takalo-Kippola Antti	Karjanevantie 66
46	977-403-44-133	L	Ojakippola Jani	Niemelänkyläntie 274
47	977-403-15-24	V + ~~H~~ koneurakointi	Aku Myllylä	Niemelänkyläntie 133

Yliiviivatut kohteet on luetteloitu seuraavalla sivulla olevaan hevostalli / -harrastajien listaan Puneella merkitty muutoksia tilanteeseen

Lisäksi Niemelänkylän alueella on yksityisiä hevosalleja sekä ravihevosten ja ratsuhevosten harrastajia. Alla esitetty vuonna 2001 laadittu lista

HUOM: *) merkityt tilakeskukset sijaitsevat osayleiskaava-alueen ulkopuolella.

Kohde nro	Kiinteistötunnus	Talli/omistaja	Laji	määrä kpl
1	977-403-12-23	Aki Antti - Roiko Nevanperäntie 20	Ravi- siitoshevosia, varsoja	20
2		Hissulan talli/Tapani Takala Jaakolantie 17 as 2	Ratsuja, ravihevosta	7
3	977-403-1-116	Teuvo Tuomikoski Visalantie 247	Ravihevosta	10
4	977-403-1-183	Arto Rantala, Visalantie 262	Ravihevosta	5
5		Ojalan talli / Antti Ojala	Ravihevosta	5
6	977-403-12-23	Aki Antti-Roikon talli Nevanperäntie 20	Ravitalli, valmennettavia	15
7	977-403-14-52	Männikkötalli/ Antti Isomaa, Keskisentie 28 C 4	Ravihevosta	16
8 *)	977-403-14-52	Havulan talli/ Arto Siika-aho, Vääräntie 471	Ravihevosta	15
9	977-403-44-137	Lauri Kokon talli, Visalantie 352	Ravihevosta , varsoja	4
10	977-403-45-98	Vallin talli / Heikki Valli Visalantie 470	Raihevosta	3
11	977-403-2-165	Niemelän talli /Kari Niemelä, Sorvisto Eija Vääräntie 96	Ravihevosta, ratsuja	10
12 *)	977-406-14-51	Hakatalli /Heikki Karjula Niemelänkyläntie 54	Ravihevosta, varsoja	6
13	977-403-15-58	Similän talli /Jani Similä, Niemelänkyläntie 134	Ravihevonen ja ratsuja	4
14	977-403-5-86	Mäkelän talli /Esko Mäkelä Niemelänkyläntie 224	Ratsu ja ravihevosta	4
15 *)	977-403-11-108	Juha Kokon talli Korterämeentie 51	Ravihevosta	6
16	977-403-15-24	Aku Myllylä Niemelänkyläntie 133	Ratsu , osa vuokrapaikkoja	3-5
17	977-403-74-4	Eero Haapakosken talli Mäntyniementie 55	Ravihevosta	2
18	977-403-1-119	Eino Paavonperä Niemelänkyläntie 216	Ratsuja	2
19	977-403-2-67 977-40312-185	Jouko Mattila Niemelänkyläntie 9 Juha Tuomikoski Lampintie 141	Ravihevosta	6
20 *)	977-404-4-92	Rautio Heikkinen, Kaupintie 9	Ratsuja	3
~~21~~	~~977-403-8-68~~	~~Janno (Soppo *) Saarela ym. * Niemelänkyläntie 434~~	~~Ravihevosta~~	~~3~~
~~22~~	~~977-403-44-101~~	~~Saarimaa Jouni Visalantie 467~~		
23	977-403- 2-126	Pekka Honkanen ja Kristiina Niemelä Koivurannantie 26	Ravihevosta, ratsu	4
24	kaupungilta vuokra-alue	Ellun talli / Elina Uusioja Visankankaantie 78	Ratsuja	8
25	977-403-3-98	Häivälä Juhani Niemelänkyläntie As 2	Tuotantomuutos tulevaisuudessa hevostalli (vrt nro 27) ed. luettelo lypsykarjaa	

MAATALOUSALUEIDEN VARAUKSET VOIMASSA OLEVASSA OSAYLEISKAAVASSA JA NIIDEN SIOIT- TUMINEN JATKOSSA

Maatilojen tilakeskusten alueita, joilla on harjoitettu karjataloutta, on voimassaole- vaan 21.5.1984 hyväksytyyn Niemelänkylän osayleiskaavaan merkitty 58 kappa- letta ja silloin on todettu, että uusia tilakeskusten paikkoja ei ole kaavaan osoitettu, vaan ne ovat olleet tuolloin toimivia karjataloutta harjoittavia tuotantoyksiköitä.

Nykyisen kartoituksen ja sivuilla 6-8 olevan luettelon mukaan osayleiskaava-alueella varsinaisia karjatilajoja toimii alueella nyt ja lähivuosina yhteensä 11 eli 8 kappaletta lypsyylehmätiloja + 3 kappaletta lihanautatilaa, loput ovat muuta tuotantosuuntaa. Viljantuotantotiloja on 25, joista kahdessa on muutakin tuotantoa eli yksi lammastila ja yksi puutarhatuottaja. Maatalousyksiköiden lukumäärä on kokonaisuudessaan laskenut 58 tilakeskuksesta 35 tilakeskukseen eli 23 yksikköä vähemmäksi ja tuotantosuuntaa on muutettu pois karjataloudesta. Alueella on huomattava määrä eli 25 kappaletta hevostalleja, joista osa toimii entisissä tilakeskusten navetoissa, hevosten lukumäärä vaihtelee 1- 20 kappaleeseen., pääosin hevosten määrä on kuitenkin alle 5.

Joen ja maanteiden väliin on jäänyt useita tilakeskuksia, joiden toimintamahdolli- suudet nykyisellä paikalla eivät välttämättä vastaa tulevaisuuden vaatimuksia. Esimerkkinä mainittakoon Niemelänpuhdon alue, jolla on jo merkittävästi lisääntynyt pientaloasutus. Tällä alueelta on mm. vuonna 2004 lopettanut yksi lypsykarjatila , joka on muuttanut tuotantosuuntansa viljanviljelyyn. Em. tilakeskusten alueet ovatkin mahdollisesti tulevaisuudessa muuttumassa pientaloalueiksi ja esim. sukupolven vaihdosten myötä voitaisiin uudet tilakeskukset rakentaa toiminnallisesti parempiin paikkoihin.

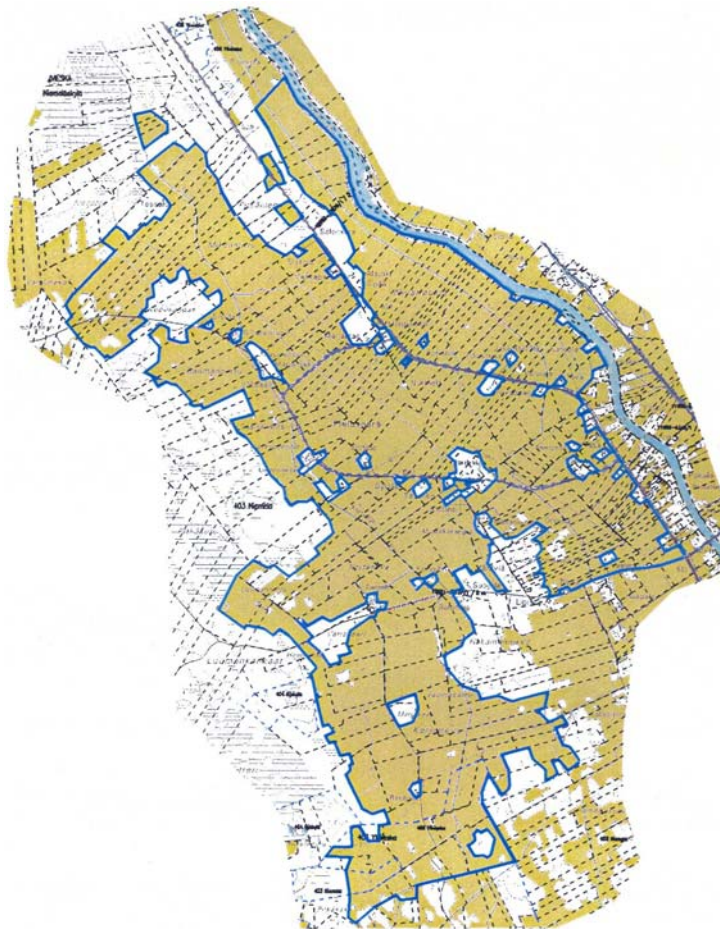
Kuvat: Niemelänpuhdo/Vanhatie Toimivan maatalouden tilakeskuksen rakennukset ja omakotitaloja tiiviinä ryhmänä keskellä Niemelänpuhdon asutusta

TILARAKENNE

Ylivieskan Seutukunnan rahoittama Menestyvä Maaseutu- hanke vuonna on tutkinut tilusjärjestelyjen mahdollisuutta Niemelänkylällä, (erillinen selvitys: Toimenpide-ehdotus Ylivieskan Niemelänkylälle, laatijana maanmittausinsinööri Kalle Konttinen)

Selvityksessä on todettu ” Niemelänkylän olevan voimakasta maatalousaluetta ja alueella on paikoin rikkonainen tilusrakenne. Lohkot ovat useissa kohdissa kapeina sarkoina. Peltolohkot ovat poikkeuksellisen pieniä. Peruslohkojen keskikoko Niemelänkylällä on 1,82 ha.”

Alla on esitetty hanke-ehdotuksen ydinalueen rajausta sinisellä :

Tutkimuksessa on esitetty tilusjärjestelyä uusjaolla, missä keskityttäisiin peltoalueille, jotka sijaitsevat Kalajoen eteläpuolelle. Hankkeen yhteydessä on esitetty tehtäväksi myös ojitus ja maatalouskäytössä olevien teiden kunnostukset. Em. tilusjärjestelyyn on selvityksessä esitetty, miten maa- ja metsätalousministeriö tukee tilusjärjestelyhankkeita.

Hanke on esitelty Niemelänkyläläisille keväällä 2003 Ylivieskan raviradalla, mutta hanke ei ole lähtenyt toteutumaan.

TULEVAISUUS

Maankäyttöyksikkö kutsui sivuilla 6-8 olevien luetteloiden mukaisesti koolle maatalouden harjoittajat ja yhdessä tarkasteltiin tilojen toiminnan jatkumista ja tilakeskusten nykyistä sijaintia toiminnan kannalta. Tarkastelun pohjalta tehdyt muutokset on merkitty sivulla 7 ja 8 oleviin taulukoihin punalla. Lisäksi haastateltiin hevosharrastajat ja heidän toimintansa laajuus sekä tulevaisuus. Keskustelujen pohjalta on merkitty kartalle reitistö, mitä käytetään, kun hevosilla liikutaan Niemelänkylällä.

Tilaisuus pidettiin Ylivieskan kaupungintalolla 17.11.2004. Muutoksia on ilmoitettu myös puhelimitse sekä käymällä maankäyttöyksikössä, (kts. muistio sivulta 13 alkaen).

Yleisötilaisuudessa 17.11.2004 osallistujille esiteltiin, millaisia maatalouteen liittyviä aluevarauksia voidaan yleiskaavassa esittää :

Maatalousalueisiin liittyviä kaavamerkintöjä yleiskaavoituksessa

MT

Maatalousalue

**Merkinnällä osoitetaan maatalouteen hyvin soveltuvia, maaperältään ilmastoltaan ja maatilojentilarakenteen kannalta parhaita alueita, yleisimmin peltoalueita, sekä joissakin tapauksissa niihin liittyviä metsäalueita (reuna-
vyöhykkeet ja saarekkeet).** Tarkoituksena on ominaisuuksiltaan parhaiden viljelyalueiden pitäminen nykyisessä käytössään. Alueilta siirretään yleensä hajarakennusoikeus muualle.

Esim. suunnittelumääräyksestä

- *Alueella on sallittu vain maatalouteen liittyvä rakentaminen. Alueelle ei saa sijoittaa uusia teitä, ulkoilureittejä tai muita rakenteita, jotka vaikeuttavat maatalouden harjoittamista*

MA

Maisemallisesti arvokas peltoalue

Merkinnällä osoitetaan alueet, joiden säilyminen avoimina ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeä Näitä ovat mm. valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden viljelyaukeat ja maisemallisesti arvokkaat viljelyalueet sekä valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin ympäristöihin liittyvät viljelyaukeat. Peltojen metsittäminen voidaan suojelumääräyksellä kieltää, mutta kaavalla ei voida velvoittaa maanomistajaa ryhtymään aktiivisiin toimenpiteisiin viljelyalueiden avoimina säilyttämiseksi

Suunnittelumääräysesimerkkejä:

- *Alueiden säilyminen avoimina ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Maatilatalouteen liittyvä rakentaminen tulee sijoittaa siten, että rakennukset eivät sulje avoimia näkymiä*

- *Ympäristöhankkeissa ja tienparannushankkeissa tulee edistää alueen kulttuuriympäristöarvojen säilymistä*
- *Rakentamisen ja metsänhoidon vaikutuksiin arvokkaisiin kaukonäkyymiin ja avoimeen maisematilaan tule kiinnittää erityistä huomiota*

Rakentamismääräysesimerkkejä:

- *Uudisrakentaminen on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava maatilojen talouskeskusten yhteyteen.*
- *Pellot tulee säilyttää rakentamattomina.*

Suojelumääräysesimerkkejä

- *Ympäristön tilaan vaikuttavia toimenpiteitä suorittaessa on huolehdittava siitä, ettei alueen maisemallisia arvoja heikennetä*
- *Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas viljelymaisemakokonaisuus tulee säilyttää*

Niemelänpuhdossa on sekoittunutta maatalouden tilarakennusten ja asuinpienalojen aluetta ja Rannan koulun lähiympäristöön muodostunutta pientaloasutusta voitaisiin esimerkiksi kuvata seuraavalla määräyksellä:

AT

Kyläalue

Merkinnällä osoitetaan kyläalueet, jonne voi sijoittua asutusta, maatalouden tilakeskuksia, palveluja ja työtiloja. Mikäli kylä- tai maatalousalueella on tarvetta erillisten maatilojen talouskeskusten osoittamiseen, voidaan käyttää asemakaavamerkintöihin sisältyvää AM - merkintää

Jos kyläalueilla, joilla rakentamispaine on vähäistä, on voimassa oikeusvaikutteinen osayleiskaava, voidaan olemassa olevaa asutusta täydentävät enintään kaksiasuntoisten asuinrakennusten tai maatalousrakennusten rakennusluvut käsitellä suoraan yleiskaavaan perustuen ilman MRL 137 § mukaista rakennusluvan erityisten edellytysten harkintaa. Alueilla joille suuntautuu rakentamispaineita rakentamisen edellytykset on selvitettävä suunnittelutarveratkaisuilla.

Viemäriverkoston ulkopuolella jätevedet on käsiteltävä ympäristösuojelulain 103 §:n mukaisesti siten, ettei jätevesistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Yleistä käsittelyvaatimusta on tarkennettu valtioneuvoston asetuksella talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla. Asetus on tullut voimaan 1.1.2004. Sen mukaan talousvesien kokoamista, käsittelyä ja johtamista varten on laadittava suunnitelma, joka on liitettävä rakennus- tai toimenpidelupahakemukseen. Haja-asutusalueen talousjätevesien käsittelyä koskevassa asetuksessa ja kunnan ympäristösuojelumääräyksissä määritellään sallittava kuormitus erityyppisillä alueilla. Säädöksissä ei puututa siihen, mitä teknisiä järjestelmiä on käytettävä, vaan mikä on saavutettava tulos. Nämä periaatteet tulvat noudatettaviksi riippumatta siitä, onko kaavamääräyksiä annettu vai ei.

Rakentamismääräysesimerkki

- *Alue on tarkoitettu maaseutumaiseen asumiseen. Rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 0,5 ha. Alueelle saa rakentaa maatalouskäyttöä tai liitännäiselinkeinona harjoitettua palvelua tai ympäristöhäiriötä tuottamatonta teollisuutta palelevia rakennuksia, joiden yhteenlaskettu kerrosala on enintään 200 m². Koko käytetty kerrosala ei saa kuitenkaan ylittää tehokkuuslukua $e = 0,1$. Olemassa olevia rakennuksia saa peruskorjata silloinkin, kun rakennuspaikka tai käytetty rakennusoikeus ei täytä annettua määräystä*
- *Alueelle on sallittua asuinrakennusten rakentaminen, oleviin talouskeskuksiin liittyä täydennys ja korjausrakentaminen sekä maatilatalouteen liittyvä rakentaminen.*
- *Uudis- ja korjausrakentaminen on sovitettava olemassa olevaan rakennuskantaan ja pihapiiriin.*

MUISTIO :

KESKUSTELUTILAISUUS 17.11.2004 KAUPUNGINTALON VALTUUSTOSALISSA Aiheena Maatalous Niemelänkylällä

Keskustelutilaisuuteen lähetettiin seuraava kutsu :

KUTSU KESKUSTELUTILAISUUTEEN

NIEMELÄNKYLÄN OSAYLEISKAAVA 2015 TARKISTUS

Tilaisuudessa keskustellaan kaavoitukseen laadittavasta selvityksestä koskien Niemelänkylän kyläkaava-alueella olevia maatalouden tilakeskusten alueita. Niemelänkylällä on myös ravirata-alue ja siihen liittyen kylällä on paljon hevostalleja.

Tilakeskukset ja niiden toimintaedellytykset sekä hevosharrastus on jatkossakin huomioitava maankäytön suunnittelussa, joten toivon, että tulette tarkistamaan selvityksen lähtötiedot ja kertomaan ajatuksianne elinkeinotoimintanne jatkonäkymistä.

YLIVIESKAN KAUPUNGINTALON VALTUUSTOSALIIN (Kyöstintie 4)

Keskiviikkona 17. päivänä marraskuuta klo 17.00

Mikäli osallistuminen tilaisuuteen ei ole mahdollista, tervetuloa käymään kaupungintalolla maankäyttöyksikössä .

Eriia Laru
maanmittausteknikko
puh.08- 4294423"

Jakelu:

Tiedossa olevat
- Maatalouden tilakeskusten maanomistajat
- Hevostallin omistajat

Tilaisuuteen osallistuivat :

Jarmo/Paavo Häivälä, Jaakko Särkkä, Matti Voltti, Erkki Heinistö, Erkki Mustola, Unto Rasmus, Pekka Nikula, Eero Haapakoski, Kari Talo-Kippola, Aku Myllylä, Sauli Nisula Esa Hakasaari

Aloitus

Tilaisuuden aloitti klo 17.00 maanmittausteknikko Eriia Laru ja esitteli tekemänsä selvityksen Maatalous Niemelänkylällä.

Keskustelu:

Kaavoituksessa ja rakennuslupia myönnettäessä olisi osallistujien mielestä huomioitava , että maatalouden toiminnasta aiheutuvat melu- ja hajuhaitat kerrottaisiin esim. lupien perusteluissa ja kaavaselostuksessa, ja että esim. se, että lantaa levitetään pelloille neljä kertaa kasvukaudessa tulisi tuleville kylälle rakentajille tiedoksi.
Eräs viljelijä halusi tietää, voiko naapuri vaatia maatalouden lopettamista vedoten esim. omaan terveyshaittaan.

Tietojen tarkistaminen:

Osallistujista ilmoittivat seuraavasti :

Eero Haapakoski: Pellot myydään ensi vuonna pois => luopumiseläkkeelle
Hevostoiminta jää, eli talli säilyy entisen kokoisena

Erkki Heinistö: Toiminta jatkuu ainakin 5 vuotta. Hevostilaksi varaus

Erkki Mustola	Lypsykarjaa ja toiminta jatkuu edelleen, tilan lietesäiliö on Lampintien varressa.
Aku Myllylä	Viljanviljelyä ja hevostalli 3-5 hevoselle osa hevosista on hoitohevosia. Tulevaisuudessa karjatilaksi muuttaminen Sivuelinkeinona on koneurakointia.
Jaakko Särkkä	Viljely jatkuu noin 5 vuotta
Jarmo Häivälä	Viljely jatkuu
Kari Takalo-Kippola	Viljely jatkuu
Voltti Matti:	Ympäristölupa on vetämässä (430 lihanautaa) .

Puhelimitse tarkistettu 22.11.2004:

Kokko Sauli	Karjatilatoiminta loppuu kesällä 2005 => eläkkeelle
Rantala Arto	Lypsykarja hävitetään ehkä 2006 , mutta hevostilana toiminta jatkuu, tällä hetkellä 5 hevosta.
Risto Niemelä	Lypsykarjaa ei enää ole , tuotantosuunta muutettu viljanviljelylle.
Timo Hirvelä:	Ei lypsykarjaa.

Kaupungintalolla käyneet:

Seppo Saarela: 11.11.2004	Ei ole enää tallitoimintaa, ei tarvitse varausta . Esitti alueelle rakennuspaikkoja.
Juhani Häivälä: 12.11.2004	Maanviljelystila, jossa lypsykarjan pitoa jatketaan. Raviradan lähellä olevalla palsalla voidaan tulevaisuudessa harjoittaa hevostallitoimintaa.
Antti Helminen 17.11.2004	Lampolan pitoa jatketaan Laidunalueet voidaan myöhemmin osoittaa tarvittaessa asumiskäyttöön Viemärointi kuntoon, ennen kuin aluetta rakennetaan täyteen.